

הברייתא מביאה דעות נוספות, מאימתי מתחילים להזכיר את הגשמים.

רבי יהודה בן בתירה אומר: בשני בחג, דהיינו, ביום הראשון של חול המועד, שהוא היום השני של החג, הוא מזכיר את הגשמים.

רבי עקיבא אומר: בששי בחג, דהיינו, ביום החמישי של חול המועד, שהוא היום השישי של החג, הוא מזכיר את הגשמים [טעם דעות אלו יתבאר להלן בגמרא].

רבי יהודה משום רבי יהושע אומר: החזן העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון של חג, בשמיני עצרת, האחרון, המתפלל תפילת מוסף, מזכיר את הגשמים.

ואילו הראשון, זה שמתפלל תפילת שחרית, אינו מזכיר את הגשמים⁽⁶⁸⁾.

וביום טוב ראשון של פסח להיפך:

החזן הראשון, המתפלל תפילת שחרית מזכיר את הגשמים.

ואילו החזן האחרון, המתפלל תפילת מוסף אינו מזכיר.

ועתה דנה הגמרא בדברי הברייתא.

שואלת הגמרא: שפיר קאמר ליה [טענה

טובה ונכוחה טען לון רבי אליעזר לרבי יהושע! שכשם שמזכירין את תחית המתים כל השנה, אף שעדיין לא הגיע זמנה, כך יכול להזכיר את הגשמים כל השנה אם ירצה, ואף בחג, שאין הן סימן ברכה, יכול להזכרן, הואיל ואינו שואל!

אמר לך רבי יהושע: אין דומה הזכרת תחיית המתים להזכרת גשמים. כי בשלמא תחיית המתים מזכיר כל השנה, משום דכולי יומא זמניה הוא⁽⁶⁹⁾. שהרי בכל עת יכולה להתרחש ולבוא תחית המתים.

אלא גשמים, וכי כל אימת דאתיין זמנייהו היא [וכי בכל זמן שהם באים, בין בימות החורף ובין בימות הקיץ זמנם הוא]?

והתנן [והרי שנינו במשנה]: אם יצא [חלף ועבר] חודש ניסן, וירדו אז גשמים סימן קללה הם. שנאמר שאמר שמואל לישראל בגלגל, בעת המלכת המלך שאול: "הלוא קציר חטים היום וגו'" [המשך הפסוק: אקרא אל ה' ויתן קלות ומטר ודעו וראו כי רעתכם רבה וגו']⁽⁷⁰⁾. הרי שירידת גשמים בקיץ סימן רע הוא!

והיות וכך, אין ראוי להזכיר את הגשמים אלא בעת הראויה לירידתן. דהיינו מיום טוב אחרון של חג הסוכות.

ממשיכה הגמרא לדון בדברי הברייתא.

מתפילת שחרית, ומתוצים שאם כן, יסברו העם שהתחילו להזכיר כבר מהערב. לכן מזכירים רק במוסף, ואז יבינו כולם שרק עתה התחילו להזכיר. עיין שם.

69. כתב הקרן אורה, שרבי אליעזר סובר,

68. עיין בתוספות [ד"ה העובר] שהביאו שבירושלמי שאלו, למה אין מזכירין את הגשמים מהערב, ומתוצים, שאין כל העם נמצא אז בבית הכנסת, ולא ידעו הכל שמתחילים להזכיר.

ושואלים, עדיין, למה אין מזכירין מהבוקר,